

Tolkning av resultatene fra kartleggingsundersøkelsen

Av: Thomas Nordahl og Anne-Karin Sunnevåg

Nedenfor følger en beskrivelse av hvordan resultatene fra kartleggingsundersøkelsen kan tolkes i forhold til fokusområder. Ved å gå inn på den samme nettsiden som dere registrerte og gjennomførte undersøkelsen, vil dere få opplysninger om hvordan din skole, hvert trinn og hver basisgruppe har svart.

Tolking av gjennomsnittresultater

Spørreskjemaene som er brukt i undersøkelsen er alle godt utprøvd og bygd opp omkring bestemte temaer. Innenfor de enkelte temaene er det satt opp spørsmål som har til hensikt å fokusere på bestemte områder, kalt fokusområder. Totalt er det 11 fokusområder innenfor elevskjemaet. Det er 7 fokusområder innenfor kontaktlærerskjemaet og 11 fokusområder innenfor lærerskjemaet. (Jfr. Brukerveiledning for lesing av resultater fra kartleggingsundersøkelsen. Finnes på nettsiden under oppdater.)

Den viktigste databehandlingen i en kartleggingsundersøkelse, er selve tolkning av de resultatene som har kommet fram. Hva betyr det elevene og lærerne her har svart? Dersom en ser på gjennomsnittresultater vil det være mulig å sammenligne resultater fra egen skole med de nasjonale resultatene (de andre LP-skolene). Dette vil kunne si noe om elevene i en basisgruppe skårer dårligere eller bedre enn gjennomsnitt av andre basisgrupper på samme trinn, nasjonalt sett.

Fordelen med å bruke gjennomsnittstall når vi tolker resultater, er at vi fort kan få oversikt over resultatene. Men vi vet imidlertid lite om resultatets fordeling. Dersom to skoler i gjennomsnitt skårer 3,0 på trivsel vil det forventes forbedringstiltak. Men forbedringstiltakene kan være vidt forskjellige, alt etter hvordan svarene er fordelt. Se eksempelet under:

Spørsmål: Jeg liker vanligvis å gå på skolen?

Svarverdier: NEI = 1, nei = 3, ja = 2, JA =4

Skole A: NEI (0 %) nei (15 %) ja (70 %) JA (15 %)

Skole B: NEI (10 %) nei (5 %) ja (60 %) JA (20 %)

Spredningen i resultatene er forskjellig på skole A og B, men ut fra prosentfordelingen får begge skolene her en gjennomsnittsverdi på 3,0. På skole A er det ingen elever som liker seg svært dårlig på skolen, mens på skole B er det 10 % av elevene som liker seg svært dårlig på skolen. Selv om de begge får et snitt på 3,0 kan slike gjennomsnittsverdier skjule spredning i resultatene og dermed sentrale utfordringer på en skole.

Størrelsen på forskjeller mellom egen skole og snittet av de andre skolene

Vi vil her vise hvordan dere kan tolke resultater som er kommet fram innenfor de enkelte fokusområdene. På nettsiden kan du velge å lese resultater fra elever, lærere eller kontaktlærere. Velg for eksempel elev, velg deretter å sammenligne nasjonalt, gå til tema og velg fokusområder og velg vis som tabell. Trykk oppdater. Det vil nå komme fram en oversikt som ser slik ut:

Trivsel	Snitt
- Nasjonal	3,3
- Din skole	3,1
Undervisnings- og læringshemmende atferd	
- Nasjonal	4,1
- Din skole	3,1

Dette er de to første fokusområdene innenfor elevskjemaet. Vi har valgt å vise disse to som et eksempel. Det er som tidligere sagt totalt 11 fokusområder innenfor elevskjemaet. Denne tabellen viser det nasjonale snittet sammenlignet med snittet for Din skole. På samme måte som for skole, kan du på nettsiden foreta valg under ”grupper” og ”trinn” og således få sammenlignende resultater mellom det nasjonale snittet og snittet i en gruppe eller et trinn.

Men, hva betyr det at under fokusområde ”trivsel” er det nasjonale snittet 3,3 og skolens snitt er 3,1? Din skole er her 0,2 under det nasjonale snittet. Hva betyr denne forskjellen på 0,2?

For å finne ut hva en forskjell mellom nasjonalt snitt og snitt for skole/trinn/gruppe på 0,2 betyr, må vi se på hvordan svarene innen de enkelte fokusområdene har fordelt seg. Vi ser da på spredningen i materialet. Ligger de fleste svarene nær nasjonalt snitt på 3,3 eller har de spredd seg godt utover hele skalaen fra 1 til 4.

Som et mål på hvordan spredningen er fordelt bruker vi en betegnelse som vi kaller for standardavvik. Standardavvik er et uttrykk for hvor stor spredning det er på svaralternativene som er brukt. Størrelsen på standardavviket varierer innen hvert fokusområde og det sier noe om hvor stor en forskjell er mellom nasjonalt snitt og egen skole. Slik vil en kunne avgjøre om en forskjell på 0,2 som eksempelet her viser, er stor eller liten.

Dersom dere ser på fokusområdet "trivsel" ovenfor, viser det at nasjonalt snitt er 3,3 på en skal fra 1 til 4, der 4 er best. Det vil si at elevene i norsk skole trives relativt godt og har et positivt syn på skolen. Standardavviket er her 0,37, og vi sier at et halvt standardavvik (0,19) lavere enn nasjonalt snitt ($3,3 - 0,19 = 3,11$) er et uttrykk for at skolen/trinnet/gruppa har klart dårligere trivsel enn andre skoler. Skoler som skårer 3,11 og dårligere bør ta dette resultatet på alvor. På samme måte kan vi si at skoler som skårer $1/2$ standardavvik høyere enn nasjonalt snitt ($3,3 + 0,19 = 3,49$) skårer svært bra, men bør fortsette arbeide for å opprettholde dette nivået.

Ved å systematisere informasjonen for dette eksempelet inn i en tabell, vil det se slik ut:

Fokusområder	Standardavvik Helt	Standardavvik Halvt	Nasjonalt snitt	Lav skåre	Din skoles snitt
Trivsel	0,37	0,19	3,30	$3,30 - 0,19 = \mathbf{3,11}$	3,10

Å tolke resultater på denne måten viser at en forskjell som i utgangspunktet er på 0,2 mellom nasjonalt snitt og snitt ved skolen, og kan synes liten, viser seg på grunn av standardavviket å være såpass stor at enkelte skoler bør iverksette tiltak.

Vi har her regnet ut standardavvikene for alle fokusområdene til elev, lærer og kontaktlærer. Følg framgangsmåten over og finn ut om din skole/trinn/gruppe skårer over eller under nasjonalt snitt ut fra + - $1/2$ standardavvik. Er det grunn for å iverksette tiltak eller står det bra til ved din skole? Vi har ikke fylt ut nasjonalt snitt fordi det i undersøkelsen er

både barneskoler og ungdomskoler og de har forskjellig snitt. Vi har heller ikke fylt ut skolens snitt fordi vi ikke har tilgang til disse tallene. Dere finner disse dataene på nettsiden for egen skole.

ELEV:

Fokusområder	Standard-avvik/helt	Standard-avvik/halvt	Nasjonalt snitt	Lav skåre	Skolens snitt
Trivsel	0,35	0,18			
Undervisnings- og læringshemmende atferd	0,50	0,25			
Sosial isolasjon	0,67	0,34			
Utagering	0,54	0,27			
Alvorlige atferdsproblemer	0,45	0,23			
Relasjon lærer - elev	0,57	0,29			
Relasjon elev-elev Arbeidsmiljø	0,66	0,33			
Relasjon elev-elev Sosialt miljø	0,47	0,23			
Variasjon i undervisningen	0,60	0,30			
Struktur i undervisningen	0,63	0,32			
Oppmuntring og åpenhet	0,82	0,41			

KONTAKTLÆRER:

Fokusområder	Standard- avvik/helt	Standard- avvik/halvt	Nasjonalt snitt	Lav skåre	Skolens snitt
Sosial kompetanse Tilpasning til skolens normer	0,70	0,35			
Sosial kompetanse Selvkontroll	0,64	0,32			
Sosial kompetanse Selvhevdelse	0,61	0,31			
Sosial kompetanse Empati og rettferd	0,65	0,33			
Sosial kompetanse Innordning	0,58	0,29			
Motivasjon og interesse	0,84	0,42			
Skolefaglig prestasjoner (kun 5. – 7. klasse)	0,44	0,22			

LÆRER:

Fokusområde	Standard- avvik/helt	Standard- avvik/halvt	Nasjonalt snitt	Lav skåre	Skolens snitt
Lærernes trivsel	0,48	0,24			
Samarbeid i skolen	0,58	0,29			
Fysisk miljø	0,84	0,42			
Relasjon til elevene	0,52	0,26			
Variasjon i undervisningen	0,35	0,18			
Ro og orden	0,35	0,18			
Lærebok	0,35	0,18			
Motivasjon og arbeidsinnsats	0,53	0,26			
Atferdsproblematikk	0,53	0,26			
Spesialundervisning	0,48	0,24			

Det kan være hensiktsmessig at PPT hjelper til med å beregne om forskjellen mellom nasjonalt snitt og egen skole/trinn/gruppe er stor eller liten.